

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Negyedévre	4 „
Helyben házhoz hordva:	
Egész évre	20 kor.
Negyedévre	5 „
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Negyedévre	6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
húsz utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 2.

A szerkesztőség kéziratok visszatérítését
vagy megőrzését nem vállalja.

Előzetesek és hirdetések a
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes mások ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, július 20.

A nemzet apostolai.

(K. Ö.) Kik lehetnének azok a mások, mint a mi kedves testvéreink, a szociáldemokraták. Pár évvel ezelőtt azt hittük, hogy nálunk nem is tudnak majd dülőre jutni és ma már mindenkinek galibát okoznak. Első sorban természetesen a munkaadóknak, annak a gyűlölt tőke még gyűlöltebb birtokosainak. Mert ebben, a galiba csinálásban áll erejük és életük.

Mégis azonban azt gondoltuk, hogy a vezetőségben van becsületérzés s aziránt, hogy amint életszükséglete a munkaadók folytonos zaklatása, úgy nem kevésbé feladata a munkások érdekeinek figyelembe vétele. Mert amint érdeke a munkásosztálynak a sztrájk, úgy nem kevésbé érdeke a sztrájk megszüntével az elvállalt munka becsületes elvégzése és a szerződés megtartása. Aki ez ellen tesz, az nem apostol, hanem bujtogató, kire nézve nincs az a paragrafus, mely elég szigorú büntetést mérhetne rá, mert magas, sőt a legmagasabb gazdasági és szociális érdekeket sérti.

Ezeket abból az alkalomból mondjuk el, hogy a vas- és fémmunkás-sztrájk leszerelésével a szociáldemokraták hivatalos pártlapja, a »Népszava« jónak látja a munkásokat a jövőben követendő magatartásukat illetőleg kioktatni. Amit azonban nem köszönnek meg sem a munka-

adók, sem a társadalmi rend. Az idézett ujság a többi között azt mondja, hogy a krimitschau sztrájk legyőzése után a munkások taktikát változtattak. Bementek a gyárakba dolgozni, de hogy dolgoztak! Lassan, visszamódra, úgy hogy nyolcz hét után a gyárosok összetett kézzel könyörögtek nekik, hogy az Isten szerelmére ne dolgozzanak. A munkások azonban kijelentették, hogy eszök ágában sincs sztrájkolni és hüen az új megállapodáshoz bizony dolgoznak és csak azért is dolgoznak. Persze, úgy ahogy. No és mi lett ennek a csendes demonstrációnak a vége? Az, hogy a gyárosok kénytelenek voltak kormány közvetítéssel újabb egyezséget kötni, ami a munkások javára ült ki. Ezután aztán rendben forogtak a kerekek. Ajánlja, hogy a sztrájkolók ehhez a kitűnő módszerhez tartásuk magukat. Ha a gyárosok sokat okoskodnak, okoskodjanak a munkások is. Majd megsínyli ezt a gyáros urak pénzszekrénye jobban, mint eddig.

Vagyis dolgozzanak a munkások, de úgy, hogy abból a munkaadóknak nem haszna, de kára legyen. A munkásnak azonban csak haszna lesz, mert a kialakított magasabb bér mellett kevesebbet fog dolgozni.

Ilyen alakban ez a dolog nemcsak a munkások és munkaadók ügye, hanem közügy, melyről tudomást kell vennünk. Merénylet ez a nemzeti termelés ellen, melynek folyamatát erőszakos uton meg-

akasztani akarják, ami bizonyára mindenkit közlel érdekel. Alásása ez a munkások erkölcsi érzületének, a mely amugy sem áll magas fokon és profanizálása a legmagasabb eszméknek. A munkát, mely az emberiségre nézve Isten áldása, az emberiség átkává akarják tenni. Csak meghibbant elmék, vagy a gonoszság szüleménye lehet az ilyen tanács. De mert végkövetkezményeiben ennek a tanácsnak a követéséből mérhetetlen rossz származhatik, az államnak le kell számolnia ezekkel a tanácsadókkal. Mert semmikép sem engedhető meg ilyen módon a közérdekben kárt tehesse.

A közvélemény nagy rokonszenvvel kíséri a magyar munkásosztály sorsát. Nemzeti termelésünk irányváltásával kettős szükség van arra, hogy munkások és munkaadók egymást megértve közösen munkálkodjanak a magyar ipartermelés fellendülésén. Ha azonban, félre téve minden józanságot, a munkások ilyen képtelen tanácsokra hallgatnak, akkor nekünk is azokkal kell tartanunk, akik a munkásosztályt a szociális reformokra éretlenek és méltatlannak tartják.

Magatartásuk lesz véleményünk zsinormértéke.

Gromon Dezső nyugalomban.

Ő felsége Gromon Dezső honvédelmi államtitkár saját kérelmére, a honvédség, népfelkelés és csendőrség intézményei körül több

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

A csavargó.

Írta: Maurice Level.

Amint leszállott az este, a csavargó kikeresett az uaszei árokban egy zugot. Begöngyölte magát rongyaiba, feje alá tette sovány batyuját, amelyet napközben a hátán szokott hordani és az éhségtől s fáradságtól lerogyva, félig behunyt szemekkel figyelte az égen kigyuló csillagokat.

Az országot sűrű erdőn huzódott végig és teljesen elhagyott volt. A madarak aludtak a fákon, s nagy fekete foltként látszott a távolban a falu. Csend volt, néma nyugalom, s az öreg csavargó, — miért, miért nem, — könyezni kezdett.

Sohasem ismerte a szüleit, valahol egy tanyán nőtt fel s gyermekkorra óta járta az országot, hol kenyeret, hol munkát koldulva. Kegyetlen volt hozzá az élet és ismerte annak minden nyomorúságát. Ismerte jól a hosszú hideg, téli éjszakákat, amelyek megdermesztették tagjait. Ismerte jól a koldulással járó borzasztó szegényt és szeretett volna meghalni, szeretett volna elaludni egyszer úgy, hogy soha többé fel ne ébredjen. Az embereket azért mégsem gyűlölte, nem utálta. Csak az bántotta nagyon, hogy a gyermekek futottak előle, ha látták s a kutyák megtépázták poros rongyait. Nem volt bosszuálló, nem gyűlölt senkit, csak nagyon, nagyon szomorú volt.

Már éppen elszunnyadt, amikor egyszerre csak messziről csengő csilingelést hallott. Felémelte a fejét s messze az országot kanyarulatnál valami fényt látott. Ott tánczolt az a holdvilág előtt. Gépiesen figyelt. Egy széles szekér bontakozott ki a sötétségből. Egy nagy ló huzta s úgy meg volt terhelve hogy egészen eltakarta az országot körvonalait. A ló mellett egy ember bandukolt vigan énekelve.

Aztán elhallgatott a nótá. Emelkedett az ut, s pattogtak, szikráztak az erőlködő ló patkói. A kocsis nógatta a lovát s nagyokat kiáltott:

— Gyi . . . i . . . i . . . ! Gyi . . . i . . . i . . . !

Az állat kinyújtotta a nyakát, nekifeszítette szügyét, kettőt-hármat rugaszkodott, úgy, hogy majdnem térdre rogyott. De nem bírta tovább szuszszal s a kocsi megállott.

A szekeres odanyomta erre vállát a kerékhez, kezeivel belekapaszkodott a kerék küllőibe s még hangosabban kiáltott:

— Gyi . . . i . . . i . . . ! Fakó! Gyi . . . i . . . i . . . !

A lónak megfeszültek az izmai, hanem a szekér nem mozdult. A szegény pára szétvetette a lábait, orrlyukai reszkettek, egész teste remegett . . . Belevágta négy patkóját a földbe, nehogy visszarántsa nagy terhével a szekér . . .

A szekeres észrevette az árok partján a csavargót s rákiáltott:

— Gyere ide hé! Nem akar menni a szekere! Gyere, segíts!

A csavargó felállott, odament s nekitámasztotta vállát — amilyen »erővel« csak tudta — a keréknek.

— Gyi . . . i . . . i ! Gyi . . . i . . . i . . . — kiáltottak aztán ketten.

De hiába volt minden fáradság, a szekér csak nem mozdult. Már a csavargó is kimerült és szánakozva mondá:

— Ugyan hadd szusszanjon ez a ló egy kicsit! Nagyon nehéz ez a szekér!

— Dehogy nehéz, csak makranczos kissé a lovam! Ho—ó—ó! Tégy csak a kerék alá lassan egy követ!

Az öreg odatette a követ s a szekér megállott.

— Na most, — mondá a szekeres, — én itt maradok hátul a keréknél. Te pedig, nesze itt az ostor, fogd meg a ló kantárát, vágj alá néhányat, jót. Majd menni fog.

Csattogott a ló hátán az ostor és szegény pára nekikapaszkodott. Belevágta patkóit a földbe, hogy csakugy szikráztak. De egyszerre hirtelen megrogyott . . . és elesett. A szekeres lehajolt, hogy követ tegyen a kerék alá, a szekér azonban hátracsuszott. Retteneteset sikoltott szegény ember s összerogyott. Háttal beesett a kerék alá s összelapulva feküdt ott a kerék alatt. Arcza eltorzult, szemei kidülledtek, kezei beszorultak a küllők közé s nem tudott magán segíteni.

Jajveszékelve kiáltozott:

— Előre! . . . Előre! Mert összelapulok. A csavargó elől ment, a ló zabláját fogva.

mint husz éven át államtitkári minőségben mindenkor egész odaadással teljesített kiváló, hű és sikeres szolgálatának elismerése mellett, nyugalmába vonulását megengedte.

A politikai válság.

Cs. és kir. kormánybiztosok.

Meglehető hírt közöl ma a »B. H.« Azt írja, hogy *Kristóffy József*, a belügyi minisztérium mostani vezetője e hónap 6-án és 7-én egyenként fogta az ország rendőrkapitányai közül mindazokat, számszerint harminczkettőt, kik jogvégzetek s kikkel a legszigorubb diszkréció mellett megvitatta a lehetőségét annak, hogy az illetőt az ellenszegülő törvényhatóságok valamelyikének élére állítaná, mint kormánybiztosot.

Ezt az eshetőséget, mely ellen a kiválasztottak közül alig egy-kettő tett halvány kifogást, már a legközelebbi jövőre helyezte kilátásba, ha a vármegyéknek eddigi akadémikus jellegű ellenszegülése cselekedetben megnyilatkoznak.

Kristóffytól az illetők Fejérváryhoz mentek — nagyobb feltűnés kikerülése céljából a pénzügyminisztériumba — ki nagy szeretetreméltósággal fogadta őket, szintén egyenként s minden egyes vállalkozónak »felséges királyom és szeretett hazám nevében« mondott barátságos kézsorítás mellett köszönetet.

A minisztertanács.

A tegnapi minisztertanácsban igen érdekes dolgok történtek. Kisült, hogy a kormány tagjai között nincs meg az egyetértés.

Ugyanis, hir szerint, szóba jöttek az u. n. erélyes rendszabályok, melyeknek legmelegebb szószólója *Kristóffy József* és a miniszterek enél a tárgynál erősen szétkülönböztek. *Kristóffy* ugyanis ajánlotta, hogy végre-valahára lépjenek fel erélyesen; nevezetesen semmisítsék meg a törvényhatóságoknak a passiv ellentállásra való határozatait, függeszték fel a renitenskedő

megyei tisztviselőket, ültessenek kormánybiztosokat a törvényhatóságok nyakába, hívják be póttartalékosokat stb.

A minisztertanácsnak két tagja azonban nevezetesen *Lukács György* közoktatási és *Vörös László* kereskedelmi miniszter igen erélyesen kikeltek a tervezett rendszabályok ellen és teljes határozottsággal állást foglaltak amellett, hogy a kormány csak a folyóügyeket végzeze el és ne vetemedjék semminemű erőszakosságra.

Lukács György hosszasan fejtegette az erőszakos rendszabályok veszedelmeit, *Vörös László* meg egyenesen avval érvelt, hogy a kormánynak nem szabad utólag igazolnia a képviselőház bizalmatlanságát és inkább arra kellene gondolnia, hogy hirdetett programjához képest a megegyezést előkészítse, semmint arra, hogy az országot megrendszabályozza.

Rengeteg vita fejlődött, melyben a nevezettek kivül, de ellenkező telfogással *Láng* és *Kristóffy* vitték a szót és a vége az lett, hogy vajmi keveset határoztak és amit határoztak, az inkább az óvatosságnak, mint az erélynek felel meg.

Igy például teljesen elejtették a kiszolgált katonák benntartásának és póttartalékosok behívásának tervét és abban állapodtak meg, hogy szükség esetén inkább valami önkéntes ujonczozást fognak csinálni a törvényhatóságok közreműködése nélkül is, ha másképpen nem lehet.

Valamiképpen abban is megegyeztek, de formális határozatot nem hoztak, hogy egy törvényhatósági határozatot próbaképpen meg fognak semmisíteni, de egyéb erélyes rendszabályokhoz nem nyulnak újabb minisztertanácsi határozat nélkül.

A négy és fél órán át folytatott minisztertanácsból a kormány tagjai meglehetősen rossz hangulatban távoztak.

A vezérőlbizottság és a nyilvánosság.

Kossuth Ferencz ma állást foglal a vezérőlbizottság üléseinek nyilvánossága ellen. A bi-

zottságot összehasonlítja egy hadsereg vezérkarával, melynek taktikai rendelkezéseit nem lehet nagy harangra kötni. Fejtegetéseit avval végzi: »A vezérőlbizottság nem arrogál magának oly jogokat, amelyekkel nem bír; feladatát nem ismeri; ennek a legtisztább hazafiui szándékkal igyekszik megfelelni. Én mint elnöke tiszta lélekkel állítom, hogy engem más eszme, más cél, más vágy nem vezet, mint hazám java, hazám érdeke.

A nemzetiségek és a válság.

A román, szerb, tót lapok kivétel nélkül odaállottak mind a bécsi érdekek helytartója, Fejérváry mellé és ezt a meglepően egyhangú elhatározásukat olyan módon kommentálják, hogy ki érzik az írásukból az a remény, hogy a két szemben álló tábor összeütközéséből a nemzetiségek hasznot húznak.

Az aradi »*Tribuna*« elmondja, hogy a románok teljesen szembehelyezkednek a koalíció politikájával. A katonai reformokat pedig legkevésbé akarják, sőt azt is minden eszközzel megakadályozandók vélik, hogy az országgyűlés döntsön a közös hadsereg sorsa felett, hanem maradjon meg minden, ahogy van. A sovinizmus a magyar fajt a román lap szerint, elszigetelte az egész világtól. — A brassói »*Gazetta Transilvanici*« cikket írt, melyben helyesli a kormánynak a törvényhatóságokhoz intézett »intő szöveg«-nek a tartalmát és tendenciáit — A lugosi »*Drapetul*« szintén nem tudja elképzelni, hogy a tisztviselők ellentétbe helyezkednek a kormánnyal. — A balázsfalvai »*Unirea*« hangsúlyozza, hogy a dualizmus csőd előtt áll, de a nemzetiségek válságos fordulat idején megfogják védeni létérdekeiket. — A nagyszabeni »*Telegraful román*« az ezrednyelv ellen fordul, amelynek behozalátát az egész hadsereg feláldozásának tartja. — Az újvidéki »*Branik*« szerint a koalíció tulbecsüli erejét és azt hiszi, hogy az egész országot képviseli. Ha vele a nemzetiségek is harcolnának Bécs ellen, ez már régen kénytelen lett volna engedni. De a koalíció csökönys és Bécsben nagyon jól látják, hogy a nemzetiségek nem az ő oldalán állnak. Ez a dolog nyitja. — A zimonyi »*Národnost*« hangsúlyozza, hogy nem lehet elhinni, hogy a törvényes és felelős kormány jogait az ellenzék uzurnálja. Fejérváry erőszakára nagy a szükség.

Mikor a ló összeesett, előrebillent a szekér s kialudt a lámpa. A sötét éjszakában csak a ló egyenletes szuszogását hallotta, meg a rémes sikoltozást, hogy:

— Előre! Előre! . . .

A csavargó nem tudta lábraállítani az állatot s odafutott a szekereshez, hogy segítsen rajta. De az nagyon odaszorult a kerék alá, a küllők közé. Csak egyet mozduljon a szekér s ott lapul össze menten. A szerencsétlen érezte, hogy mi vár reá s rákiáltott a csavargóra:

— Ne nyulj hozzám! . . . Fuss a faluba szüleimhez . . . Luchatékhöz. Az utolsó ház jobbról . . . Mond meg, hogy jöjjenek a segítségemre! . . . De siess . . . Még tán kibírom öt percig? . . .

. . . A csavargó nekiiramodott. Futott, ahogy csak a lábai bírták. Végre beért a faluba . . . Minden ajtó zárva volt már, elhagyottak voltak az udvarok. Egy ablakban sem fénylett világosság. A kutyák megugatták, de ő most semmivel sem törődött . . . Csak azt a szerencsétlen embert látta maga előtt, akit az országuton minden pillanatban összelapithat a nehéz, megterhelt szekér.

. . . Megállott . . . Jobbra egy udvar közepén meglátott egy házat. Halvány világosság pislogott ki az ablakán. »Ez az« — gondolta s öklével vágni kezdte az ablaktáblákat.

Kiszólt egy hang:

— Te vagy az, Jules? Ki az?

A csavargónak a futástól elállott a lélekzete, nem bírt felelni s még jobban verte az ablakot. Megreccsent bent a szobában az ágy,

aztán lépteket hallott s egy álmos fej jelent meg a lámpafénynél az ablakban.

— Te vagy az, Jules? — kérdezte,

A csavargó még most is lihegett;

— Nem! . . . De . . . azért . . . jöttem hogy . . .

— Nem! De? . . . Ismerlek, szép madár! Ilyennel felkelteni az embert éjszaka!

És erre becsapta mérgesen az ablakot. Kihallatszott, amint motyogta bent magában:

— Valami gaz csavargó . . .

A csavargó meg sem mozdult, nem felelt, mert nagyon bántotta a durva »fogadtatás«.

— Vajjon mit gondolt én rólam? — kérdezte magában, — hogy mit akarok. Nem akarok semmi rosszat, amiért álmából keltettem fel!

Jó Isten, ha tudná, miért jöttem! . . .

És félénken ismét megzörgette az ablakot.

— Nem hagyod abba, né! — szólalt meg bent egy hang. — Várj csak, majd adok én neked.

Az öreg nekibátorodott s felkiáltott:

— Nyissák ki! . . .

— Eredj dolgozra! . . .

— Nyissák ki! . . .

E pillanatban kicsapták az ablaktáblát, hogy majdnem arculverték szegény öreget és az ablakon kidugta a fejét a haragos arcú gazda. Puska volt a kezében.

— Nem takarodsz te éhenkórász — kiáltotta. Mindjárt beléd lövök, csak el ne kotródj. Az ágyból kiszólt egy vékony női hang is: — Lódd le! Csak jót teszel vele minden-

kinék . . . Nagy zsványok ezek a tekergők! Ha csak lopnának, de az még semmi!

A puskától megijedt a csavargó, s a homályba húzódott. Ijedtében majd meglepedkezett arról a szerencsétlenről, aki ott az uton meghalhat: minden pillanatban. Kitért belőle aztán a düh, talán soha sem volt még annyira elkecserevedve! Hát nem olyan istenteremténye ő is rongyai alatt, mint a többi ember! Nem azért zörgetett ő neki kenyeret, vagy szállást adjanak! És ismét verni akarta az ablakot. De még gondolkozott.

— Ha még okoskodom, kilő. Ha kiabálok, fellármázza az egész falut és agyonvernek, mielőtt megmondhatnám, hogy miért is jöttem. Ha másutt kopogtatok, ott is úgy járok.

Elkezdett aztán futni visszafelé, hogy egy magában próbálja megmenteni azt a szerencsétlent. Félt rágondolni is, hogy mit fog majd az országután látni, ha visszatér.

A szekér közelébe érve, kiáltozni kezdett:

— Hé pajtás! . . . Pajtás! . . . Hol vagy?

. . . De senkisélem válaszolt.

— Hé pajtás! . . . Pajtás . . .

Sűrű volt a sötétség s nem látta a sötétben a tárgyakat . . . Nyögést hallott . . . Előresietett . . . Pár lépésnyire előtte feküdt a ló s a szekér hátrább csuszott . . .

— Hé pajtás! Pajtás! . . . kiáltott ismét.

Lehajolt, s a mint a hold kibukkant a felhők mögül — ott látta a szekereset összeroncsolt testtel a földön elterülve. Szemei lehunyva ajka véres volt, s az óriási kerék úgy bevágott a testébe, mint egy kerékvágásba . . .

A főváros az intőszózatról.

Báró Fejérváry Géza miniszterelnök karrendeletét, az ugynevezett intő szózatot mai rendes ülésén tárgyalta a fővárosi tanács. Beható tárgyalás után kimondta, hogy ebből az alkalomból nem tartja szükségesnek a törvényhatósági bizottság rendkívüli közgyűlését összehívni.

Visszaadta a körrendeletet az első ügyosztálynak, hogy azt az ősszel tartandó első közgyűlés előtt a tanácsnak újból mutassa be.

Az ágostai konvent és a válság.

A tiszai ág. hitv. evangélikus egyházkerület nagygyűlése Miskolcra ma délelőtt 9 órakor nyílt meg. A gyűlésen *Szentiványi Árpád* felügyelő és *Zelenka Pál* superintendens elnökölnék.

Mindjárt kezdetben sajnálattal vették tudomásul Berzeviczy kultuszminiszter távozását. Az új kultuszminiszterről egy szóval sem történt említés. *Hammersberg László* megkérdezte, hogy az új kultuszminiszter hivatalba lépéséről nem történik-e külön előterjesztés; *Zelenka* azt feleli: nem. *Hammersberg* újból kérdezi: Nem tartja-e az egyházkerület közgyűlése szükségesnek, hogy e tekintetben előterjesztés történjék. *Zelenka* újra azt feleli: nem. *Szentiványi* másik elnök pedig magyarázatképpen utána teszi: így kívánták a politikai vitát kikerülni.

Szóval az egyházkerület tudomást sem vesz az új kormányról.

Ujabb minisztertanács.

Ma délelőtt tíz órakor ismét minisztertanács volt, amelyen a Londonból tegnap este hazatért *György Endre* földmívelésügyi miniszter is résztvett.

Későn érkezett . . .

Nem volt már semmi keresni valója ott a nyomorult ember mellett, s — lihegve rohant vissza a faluba. Éktelen haragra gerjedt a szülők ellen! . . . Nem gondolt azzal, hogy leléphetik, s ökölré fogott kézzel döngötni kezdte az ablakot.

— Te vagy az, Jules? — szólott ki egy hang.

Nem felelt . . . Hanem amint kinyílt az ablak s a haragos képű parasztagda kidugta fejét, ismét megkérdezte, hogy:

— Te vagy az Jules? — azt válaszolta.

— Nem! . . . Hanem az az éhenkórász, aki az előbb azért jött, hogy megmondja kendnek, hogy a fia haldoklik az országúton . . .

Rémülten sikoltott a két öreg:

— Mi az? ! . . . Mi az? ! — kiáltoztak, — gyorsan gyere bel!

A csavargó azonban szemére huzta a kalapját s indult utjára.

— Bocsánat, — mondá, — de nagyon sietek! De maguk ne siessenek, mert már úgy is késő. Az előbb kellett volna sietni, amikor először jöttem. Most már késő . . . már agyonnyomta a székert! . . .

— Eredj apjuk, fuss, siess, — jajgatott az asszony.

És öreg paraszt siránkozva kereste össze a ruháit:

— Merre van a fiam? ! Mutasd meg az Isten szerelmére! . . .

A csavargó hátára szedte a batyuját s nekivágott a sötét éjszakának. Kihallotta még az utcára sokáig az öregek jajgatását . . . Az udvaron egy kakas kukorékolgat egyet s a kutyák hosszasan ugatták a holdvilágot . . .

UJDONSÁGOK.

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket: **hogy úgy hátralékban levő, valamint a jelen negyedre szóló előfizetéseiket mielőbb beküldeni sziveskedjenek,** hogy a lap szétküldésében fennakadás ne történjék.

* Kántorválasztás Várad-Ujvároson

Tegnap, július 20-án tartották meg a Szent László templomban a megüresedett kántori állásra a választást, illetve a jelölést. A bizottságnak a káptalan megbízásából tagjai voltak *Fetser Antal* apátkanonok, *Dencs János* tb. kanonok, esperes-plebános, dr. *Vucskics Gyula* plebános és *Belezny Antal* székesegyházi karnagy. A bizottság tagjain kívül előkelő nagy közönség volt jelen a templomban. Délelőtt fél 11 órakor mind a nyolc pályázó egyenként énekelt szabadon választott darabot, azután az orgonajátékban mutatta be képességét. A bizottság a próbák meghallgatása után *Halmos András* körös-ladányi segédkántort tartotta a legjobbnak s őt ajánlja kinevezésre a főtisztelendő káptalannak.

* A légszeszgyár felebbezése.

Nagyvárad városa és a légszeszgyár között sok kellemetlenség lesz még a lejárt, de egyes pontjaiban továbbra is kiható szerződésből kifolyólag. Különösen abból kifolyólag, hogy a légszeszgyár továbbra is jogot formál az utcaburkolatok felbontásához, míg a város azt vitatja, hogy erre minden adott esetben ki kell kérnie a gázgyárnak a városi tanács engedélyét. Egy szabályrendeletet is dolgozott ki Nagyvárad városa, amelyben önállóan szabályozta a város és a gázgyár közötti viszonyt s ebben is fentartotta a fentebb említett jogát a városnak. A szabályzatot a miniszter nem hagyta jóvá, a közgyűlés azonban elutasította a gázgyár azon felebbezését, amelyet a szabályrendelet ellen a gázgyár benyújtott. Most ezen közgyűlési határozat ellen adott be felebbezést a gázgyár a miniszterhez.

* Vonatkisiklás Kisujszálláson.

Az ujságéhes közönség hiába várta tegnap délben a budapesti lapokat. A kávéházak pinczéreit erősen ostromolták a vendégek a friss fővárosi lapokért, de megkellett elégedniök azzal, hogy — lapok nincsenek, nem érkeztek meg. Bővebb magyarázatot azonban nem tudtak adni. Kérdézősködések után hire ment, hogy a déli vonat nem érkezett meg, s azért maradtak el a lapok is. Ebből aztán különféle rémhírek terjedtek el vonatösszeütközésekről, vasuti szerencsétlenségről. Hivatalos értesülés szerint a vonat késést vasuti baleset okozta. Kisujszálláson a bejáratú váltónál egy tehervonat kisiklott s ezért a személy és gyorsvonatok csak később, átszállással juthattak keresztül a pályaudvaron. A fővárosi lapok a baleset folytán csak az este 7 órai gyorsvonattal érkeztek meg Nagyváradra.

* Pusztítják a lóbuszt.

A Szent László (Püspök) fürdő egyik kiváló nevezetessége, természeti ritkasága az ott diszló *Nymphaea thermalis*, köznyelven lóbusz virág. Egész kis irodalma van ennek a gyönyörű tündér rózsának, amely a tudósok szerint teljesen hasonló alakban és színpompával csak a Nilusban fordul még elő. És a remek fürdő ez igen becses nevezetessége mind jobban pusztul s évről évre kisebb területen tenyészik, mert a barbár kezek nagyon pusztítják. A szomszédos községek paraszt gyermekei nagy mennyiségben tépdésik ki s árulják a félix-fürdőben potom áron csomójával a szép virágot s a legtöbbet még teljes kifejlődés előtt szakgatják ki a vízből. Mikor a fürdővonatok, különösen vasárnaponként megérkeznek Nagyváradra, majd

mindenik családnál lehet látni lóbuszcokrokat. Másutt az ilyen természeti ritkaságra a hatóság ügyel fel s nem engedi pusztítani, de hát mi még nagyon hátra vagyunk ettől. Leghelyesebb volna, ha a fürdő gondnokasága venné pártfogásba a szép virágot s mindent elkövetne, amivel megvédené azokat a kipusztítástól.

* Ágyukból harangok. Kovács Ferencz óbecsei-alsóvárosi plebános ötven métermáza ágyuérczet kért a hadügyminiszteriumtól, hogy abból harangokat öntessen új temploma számára. A harangok már el is készültek a Perczel- és Damjanich-féle ágyukból, amelyekkel e dicső hadvezérek hősi hadai a magyar szent szabadságot vívták Szent-Tamásnál, Alibunárnál, Lagerdorfnál, Nagysallónál stb. 1848-ban. A harangokon különféle emlékkersek olvashatók. Az egyikben például a következő vers hirdeti a harang eredetét: »Agyu volt azeelőtt s ime most a béke harangja!« A másikon pedig ez áll: »Mint ágyu sirást okozott s most sir a halottért!« A harangok S-moll akkordban igen megható bus hangon szólnak s aki hallja szavukat, annak akaratlanul is fohász röppen el ajkáról.

* Új postahivatal a megyében. A biharmegyei Szudrics község közelében levő Willgerodt gyártelepen »Szudrics« elnevezéssel 1905. évi augusztus hó elsején postamesteri kezelésben teljes fel- és leadó szolgálattal működő postahivatal lép életbe. Ezen postahivatal postai összeköttetését a Nagy-Várad és Vaskóh között mindkét irányban közlekedő 120. számú kalauzpostákkal s ugyanott közlekedő 6601. és 6602. számú vonatokkal fogja kapni. A postahivatal a postatakarékpénztár közvetítő hivatala gy-nánt is fog működni. A postahivatal kézbesítő kerületébe Szudrics községet s a Willgerodt gyártelepet osztották be.

* Elfogott sikkasztó. *Reisch* Jakab hálaló tegnapelőtt délben 25 korona 20 fillért adott át *Pénzes* Ferencz kocsisnak, mint ennek gazdájával *Kun* Sándorral szemben fennálló tartozását, azzal a megbizással hogy a pénzt adja át gazdájának. *Pénzes* Ferencz e helyett egyenest az állomásra indult, hogy a legközelebbi vonattal elutazzon. Előbb azonban alaposan leitta magát és így elkéste a vonatot, ellenben a rendőrség elcsipte őt a harmad osztályu étteremben. A bizományi pénzből 16 korona 86 fillért találtak nála ezenkívül pedig egy valódi és egy hamisított cselédkönyvet. Tegnap átkísérték a törvényszék vizsgáló birájához.

* Aki utoljára misézett a komáromi

hősöknek. Czinfalván meghalt *Herits* Antal plebános, 48-as tábori lelkész, a Ferencz József-rend lovagja, volt orsz. képviselő 80 éves korában. *Herits* Antal Zalaegerszegen született vagyonos szülőktől, akik gondos nevelésben részesítették. Atyjának az volt a jelszava, hogy annyi embert érsz, ahány nyelvet beszélsz s Antal fia csaknem az összes európai nyelveket meg is tanulta. Gimnáziumi tanulmányait Varsádon végezte s 1842-ben a zágrábi papnöveldebe lépett s *Haulik* püspök, a későbbi bíbornok, tanulmányai folytatására a pesti szemináriumba küldötte, mert kitűnő előmenetelt tanusított. Ép tanulmányai befejezte előtt, 22 éves korában érte itt a szabadságharc kezdete. Szemtanuja volt márcz. 15 ikén az egyetem falai között lejátszódott feledhetetlen jeleneteknek, a hazatérő felelős miniszterek nagyszerű fogadtatásának, hallotta a muzeum előtt *Petőfit*, *Vasváryt*, *Jókait*, akik tüzes beszédekkel a béke és szeretet fiatal apostolaiiban is lángra lobbanították a lelkesedés tüzét. Ők, a szerény kis papok is nemzeti színű kokárdát tűztek mellükre s mivel a tanévet hamarabb betejték s hazabocsátották őket, az ifjú *Herits*, aki lelkes magyar volt, nem térhetett vissza a zágrábi egyházmegyébe, ahol *Jellasic* már kibontotta a lázadás zászlaját, hanem dr. *Kovács* Zsigmond tanulmányi felügyelő, a későbbi veszprémi püspök ajánlatára a győri egyházmegyébe lépett s 1848. augusztus 28 án *Deáky* cz. püspök által felszentelve, Szamódra küldetett, ahová gyakran elhallatszott a komáromi várágyuk bömbölése.

A következő év tavaszán őszi adminisztrátor és gróf Esterházy Pál őrnagy tábori lelkésze lett s valóban ritka szép hivatást töltött be, mert a kolera, tifusz és egyéb betegségek által tizedelt honvédek közül naponta husz-harminczat kellett ellátnia a vallás vigaszával. Éjjel-nappal a haldoklók és sebesültek mellett volt s mivel az is megtörtént, hogy Klapka néhány engedetlen huszárt fõbelövetett, ezeket is ő kísérte a vesztõhelyre. Szemtanuja volt Klapka augusztus 3-iki diadalmas kitörésének s a várátadás ügyében megindult tárgyalásoknak. Amikor pedig október elején megkötötték a végleges feltételeket, ő volt az, aki a komáromi várórségnek a kivonulás és fegyverletétel előtt az utolsó misét szolgáltatta. Fájdalmas pillanat volt ez! A tábori misét a vár falai előtt tartotta s utána beszédet intézett a könnyező hõsõkhöz, amelyben Isten akaratának nyilvánította a bekövetkező gyászos eseményt. A vár feladása után mint politikai kompromittált, száműzetett s egy évet töltött a szülei háznál. Édes anyja annyira szívére vette fia mellözését, hogy meghalt. Haynau bukása után azonban Karner Antal püspök rögtön kinevezte Magyar-Kimlére adminisztrátornak. Az önkényuralom alatt azonban nem mehetett előre. Csak 1857-ben nevezték ki Czinfalvára plébánosnak, ahol tehát 48 évig működött. A nép annyira szerette, hogy három ízben egyhangulag választotta meg országgyűlési képviselővé. Az ősz pap honvéd nagyon sok érdekes dolgot tudott beszélni a komáromi izgalmas napokról s a tábori kórházban töltött hónapokról, amely idő alatt annyi névtelen hõst látott el a vallás vigaszával. Elhunyt a ősz plébánosnak megyeszerte nagy részvétet keltett.

* A telefon előfizetők figyelmébe. A postaigazgatóság a következő sorok közlésére kérte fel lapunkat. A távbeszélésnél érvényben levő kezelési szabályok előírják, hogy a központ hívására az előfizetőnek, az előfizető hívására pedig a központnak nem kell visszacsengetni. A gyakorlatban azonban ez nem így történt, mert a hívásra a központ is, meg az előfizető is mindig visszacsengetett, amely eljárások a kapcsolások minélelőbb való létrehozását jelentékenyen hátráltatta. Ez a gyakorlatba átment rossz szokás azonban nem tartható fenn. Értesítem ennél fogva a telefon-előfizetőket, hogy a szabályokhoz való szigorú alkalmazkodás, valamint a folyton rohamosan emelkedő telefon forgalom gyors lebonyolítása céljából ezentúl a következő eljárás lép életbe: Ha valaki távbeszélőn beszélni kíván és e célból a központhoz csengetett, a hallgatókat a központi hivatal visszacsengetésének bevárása nélkül a fülhöz emelje, mert a központ nem csenget vissza, csak a »központ« szóval jelentkezik. Előfizetőnek, ha a telefon készülékének a csengetését hallja, nem kell visszacsengetni, hanem egyszerűen füléhez illeszti a hallgatókat és beszél a beszélő tölcserbe. Ezekon kívül az előfizetőknek saját érdekükben a következő fontos kezelési eljárásra kívánom figyelmüket felhívni. A hívó félnek a kapcsolási számot még a központ felhívása előtt ki kell keresni a névsorból. A beszélgetés tartama alatt nem szabad csengetni, mert ezt a központ lecsengetésnek tekinti és az összeköttetést megszakítja. Befejezett beszélgetés után le kell csengetni, mert ha ez elmarad, a központi hivatal nem bontja szét az összeköttetést és így az összekapcsolt felek egyike sem lesz más által meghívható. A hívott előfizető elmaradásáért, illetve nem jelentkezéséért a központ nem okolható. Hosszas csengetés hátrányos, mert eltekintve attól, hogy a központban nem cseng ad jelt, hanem a jelzõtábla esik le, mely — ha a berendezésben hiba nincs, — már az első csengetésnél leesik, a kezelő a csengetés közben nem jelentkezhetik. *A nagyváradai m. kir. posta és távirda hivatal.*

* A czirkusz megnyitó előadása. A Sidoli Császár lovardája tegnap este tartotta nagypiac-téri hatalmas sátrában megnyitó előadását. A páholyokat s padosorokat elegáns közönség töltötte meg zsufolásig, melynek so-

raiban nagy számmal volt a tisztikar képviselve, a karzatokon ember ember hátán szorongott. Az előadás minden száma kiváló volt a maga nemében. Sidoli igazgató olyan művészi erőkkel rendelkezik, amelyekkel jelenleg talán egy bel-földi lovardatulajdonos sem. Sidoli remek ló-idomításai viharos tapsokat arattak s nemkülönb-feltűnést keltettek maguk a gyönyörű lovak is. Kiemelendők a műsorból Mr. George Francois zsunglör mutatványai. Fréra Marianus székprodakációi. A zenebohócok kiváló és sokoldalú zenei képzettséget árultak el fellépésükkel. A ballet igen kecses tánczot lejtett pazar rococo öltözékben. Ulle Pautine de Regal francia iskola lovaglónő fess egyenruhában és Petoletti Károly híres műlovaglő, ki a Henry czirkuszból jó ösmerőse Nagyvárad közönségének, mesteri műlovaglást produkáltak. Nagy feltűnést és bámulatot keltettek két bur, Smele parancsnok és Lewics kapitány cél-lövészete. Biztos kézzel, mindannyiszor találva löttek célba, hol rendes állásban, hol háttal, tükörből, a széken hátra dőlve Smele parancsnok pedig egy gyűrűn lött keresztül, gyufát gyújtott meg lövésével, gyertyákat oltott el, Lewics kapitány fejéről egy papírrózsát lött le. Az előadás utolsó száma volt egy fekete mén elővezetése, — a mely felülről bocsátott tüzből forgott. — Megemlítendő, hogy az elmaradhatatlan Dummer Gusztik ügyesek s jó mókások. A közönség nagy elismeréssel volt minden fellépővel szemben, Sidoli igazgatót pedig nemzeti szín s aranybetűs feliratu szalaggal ellátott díszes, pálmagás babékoszorúval lepte meg. Az előadás 11 óra felé ért véget. — A sátor nagy, kényelmes, villanyvilágított, a zenekar is jó, csak egyet nem hagyhatunk szó nélkül. Az ülőhelyek közönsége előadás után csak egy helyen jut ki, ami kellemetlen, mert előadás végén igen nagy a tolongás az egyetlen kijárónál s nehezen, jó idő múlva ürülhet ki teljesen a nézőtér.

* Ha nincs neked — van a másikkak. Egy vidéki járási székhelyen történt a múlt héten. A bíró egy pörben megítéli az esküt a fölperesnek. A bíró nagyon pedáns ember, érthetően, emelt hangon figyelmezteti őt az eskü szentségére. Az an így szól:

— Most pedig tegye a jobb kezét a szívére.

A fölperes halkán szól:

— Azt nem tehetem.

— Miért?

— Mert nincs

És mutatja, hogy a jobbkarja hiányzik. Hm. A bíró gondolkozik egy kicsit, de nem talál kibuvót. A perrendtartás paragrafusa világosan előírja, hogy a jobbkezet kell a szívre tenni. Már most mit csináljon az olyan emberrel, akinek nincs jobbkeze?

— Várjon — mondja a felperesnek — és bemegy a második szobába, a jegyzőtől tanácsot kérni. Az se tud semmit. Hosszas tanácskoznak. Végre kijön a pedáns bíró a szobából, rögögő arccal. Megtalálta a módját. Miután a fölperesnek nem lévén jobb keze, nem volt mit szívére tenni — megeskette az alperest.

* Egy audiencia évfordulója. Julius 19-ike nevezetes dátum. Harminczkilenc esztendővel ezelőtt, 1866 július 19-én Deák Ferencz ő felsége hívására a Burgban audiencián jelent meg. A königgrázi veresség után ugyanis Bécsben elhatározták, hogy a kiegyezés dolgában megkezdik Magyarországgal a tárgyalásokat. Majláth György udvari kancellár unokaöccsét, Szegedy Györgyöt Pusztaszent Lászlóra küldötte Deák Ferenczhez. Szegedi megvitte Deáknak a kancellár levelét, mely azt a felszólítást tartalmazta, hogy Deák jelenjék meg ő felsége előtt. Deák Ferencz ő felsége hívására a déli-vasuton Bécsújhelyen át azonnal elutazott Bécsbe. Ott egy szállóban Ferencz dr. néven bérelt szobát s másnap reggel egyfogatu bérkocsin, a melynek bakján ott volt kis utazótáskája, a királyhoz ment. Ő felsége nagyon megörült, a mikor Deák Ferencz előtte kijelentette, hogy az ő meggyőzősége szerint a magyar nemzet a königgrázi veresség után sem

követel többet, mint azelőtt. Gyökeres rendszerváltozást azonban nem tartott helyesnek a porosz békekötése előtt. Azt azonban szükségesnek mondotta, hogy a rendszerváltozásnak közvetlenül a békekötés után azonnal be kell következnie. Ő felsége azután megkérdezte Deákot, hogy hajlandó lenne-e az alkotmány helyreállítása után kormányt alakítani, de Deák határozottan kijelentette, hogy ilyen megbízást semmi körülmények között sem vállalna s a kormány tagjai között sem foglalna helyet. Azt a kormányt azonban, a mely az ő eszméit igyekeznek megvalósítani, készségesen támogatná. Deák Ferencz a maga részéről Andrassy Gyula gróftól ajánlotta, mint oly férfit, a ki legalkalmasabb ember a kormányalakításra. Ő felsége rögtön az emlékeztető audiencia után magához hívatta Andrassy gróftól, a kivel három több órás audiencián részletesen megbeszélte az aktuális kérdéseket.

* A király születése napja. Mária Valéria királyi hercegnő ezelőtt tizenöt esztendővel történt esküvője óta az idén először lesznek együtt az uralkodóház összes tagjai. A királyi hercegnék és hercegek augusztus 18 án Ischben gyűlnek össze, hogy a királyt 75. születése napján üdvözöljék.

* Himnuszok statisztikája. A francia nemzeti ünnep alkalmából a Gil Blas tanulmányt közöl a különböző nemzetek himnuszairól. Az uralkodót dicsőítő himnusz a van: Angliának, Ausztriának, Dániának, Portugáliának, Poroszországnak, Oroszországnak Svédországnak. Himnuszok, melyek a nemzetet ünneplik, a következő országokban vannak, ugymint az amerikai Egyesült-Államok, Hollandia, Magyarország, Norvégia. A himnuszok harmadik csoportját a forradalmi eredetű, nemzeti himnuszok alkotják: ilyenek a francia Marsellase, a belga Brabanconne és a »God save Ireland«. A nemzeti himnuszok viszonylagosan modernnek, alig idősebbek száz-százötven évnél. A himnuszok szerzői többnyire ismeretlenek, kivéve a Rouget de Lisle-t, a Marseillaise szerzőjét és Björnstjerne, Bjönsont a norvég himnusz és Hajdut az osztrák himnusz szerzőjét. Érdekes, hogy a portugál himnusz szerzője I. Dom Pedro brazilai császár volt.

* Az osztályorsjáték tegnapi huzásán a következő számokat húzták ki — nyere-ménnyel:

30.000 koronát nyert: 72765.

20.000 koronát nyert: 64483.

5000 koronát nyertek: 78613 106256.

1000 koronát nyertek: 70102 75100.

500 koronát nyertek: 4906 15208 17408

20927 24788 21845 24755 32150 30459 51201

52416 61005 60751 69995 71059 73856 76998

77004 93080 94236 97283 99846.

A többi kihuzott számok 130 koronát nyertek.

* Szoknyatolvaj. Még mult hó elején történt, hogy a Zöldfa-utca 10-ik számu ház padlásáról Bára Flóra cseléd ingét és szoknyáját ellopták. A lopás elkövetőjét tegnap elfogta Dienes rendőrelenőr Kántor Ferencz személyében, a lopás miatt már hat ízben büntetett és jelenleg csavargó napszámosi minőségben szereplő tolvaj hűsre került.

x Dóra-crém a legjobb pattanások szeplő, sömör és napégetés ellen ára 1 kor., Dóra-szappan 70 fillér, készíti „Kigyógyószertár Nagyvárad, Bémer-tér Telefon: 431. szám.

Pannonia étterem és téli kert.

Első minőségű Dréher-féle **KORONA-SÖR**, termelőktől beszerzett **kitünő BOROK**; továbbá izletes villás-reggeli **zóna szerint is kiszolgálva 20 fillérért.**

Tisztelettel

KARNER GYULA vendéglős.

x Lloyd orfeum! Ki jól akar mulatni, sokat nevetni és kellemesen szórakozni az jövőn el ma este a *Lloyd orfeumba* s nézze végig az új társulat előadását, ott fogja látni régi de mindig új ismerőseit *Göndör Aurél* és *Bodrogi József*, Nagyvárad kedvenc komikusait, *Dagmár Dunbár* és *Budavár csillaga, Labelle Aurélie* lábujhegy táncosnő, *Christeusen Anna* dán énekesnő, *Roseth Fossa* eszmény táncosnő, *Nedics Natália* népdal énekesnő, *Sugár Elza* subrett, *Váradai Juliska* kuplé énekesnőt. Ma új kacagató bohózat. Családi műsor. Belépő díj 1 korona. Kezdeté fél 9 órakor, a n. é. közönség zivés pártfogásáért esedezik *Lichtenslein* Soma igazgató.

IRODALOM.

A könyvkötészet remeke. Szerkesztőségünknek bemutatott 10 kötet művet diszkutésben, melynek a kötése igazán a párisi világiállításon is helyt foglalhatott volna. A kötés 14 színben van előállítva, dus arany nyomással s keret gyanánt köröskörül elragadóan bájos virág gürland vonul végig. Az ember önkéntelenül megakarja fogni a kötésen lévő díszeket, oly mesterien vannak azok előállítva. Ilyen 10 kötet műhöz, melynek bolti ára 30 korona ingyen juthat bárki, csupán a bekötési táblába való beillesztésért fizet darabonként 12 krt., vagyis a 10 kötetnél 1 frt 20 krt., ha előfizeti a *Tolna Világ Lapja*-t, félévre 4 frt helyett 2 frt 48 krral. Előfizetések a *Magyar Kereskedelmi Közlöny*-höz küldendő, Budapest, VIII., Károly-körút 9. Őszintén ajánljuk nb. előfizetőinknek, ezen rendkívül érdekes lap megrendelését annál is inkább, mert egy pompás kis házi könyvtár birtokába juthat alig számba vehető összegért, melyben a magyar irodalom színe-java, képviselve van ezen művekben.

A Szigligeti társaság ülése. A Szigligeti társaság tisztikarának és választmányának t. tagjait van szerencsém i. hó 21-én d. u. 5 órakor pénteken a Gazdasági és Iparbank helyiségében tartandó választmányi ülésre tisztelettel meghívni, *Rádl* Ödön elnök.

Igazságszolgáltatás.

A képviselőjelölt kortespénze. Az ideai képviselőválasztások alkalmával dr *Szappanos* Győző nagybányai szabadelvűpárti jelölt nagyobb pénzösszeget adott át *Herskovics* Miksa kortesnek, etetés, itatás és megvesztegetési célokra. A jelölt a választáson elbukott s ekkor felhívta a kortest, hogy számoljon el a kapott pénzekkel. A kortes le is számolt s ennek az elszámolásnak az eredménye 400 korona hiány volt, a mit *Herskovics* vonakodott visszafizetni. A dologból pör lett s a nagybányai járásbíróság azon az alapon, hogy dr *Szappanos* kérésére «turpis-caussu» alapul, elutasította a jelölt követelését. Az ítélet indokolásában kimondotta bíróság, hogy a cél, amelylyel a pénz az alperesre bízott, maga is erkölcstelen s beleütközik úgy a büntető, mint a választási törvénykönyve. Dr *Szappanos* megfélebbezte ezt az ítéletet, de hiába, mert azt most a legfelső bíróság is jóváhagyta.

TANÜGY.

Nagyvárad város iskoláinak beszámolója.

Tegnap kaptuk kézhez Nagyvárad város községi elemi fiu- és leány-, ismétlő leány-, polgári fiu- és leányiskoláinak s az utóbbival kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyamnak a községi iskolaszék kiadásában megjelent 1904—1905. tanévi értesítőjét.

A hatalmas kötetben külön-külön vannak az egyes iskolák értesítői felvéve s az iskolaszékre vonatkozó rész vezetni be. Minden iskola értesítőjéhez a csoportigazgató irt kis bevezetést.

A bevezető részben, mely az iskolaszék mult tanévi működését ismerteti, figyelemre méltó adat csupán az, hogy az iskolák szellemi felügyeletét ismét az iskolaszék hatáskörébe utalta a miniszter.

A többi része a bevezetésnek az iskolaszéki ülések határozatai, melyek annak idején a lapokban is megjelentek.

Ezután sorban következnek az iskolák jelentései.

Végül a statisztikai kimutatások következnek. Ezekből megtudjuk többek közt a következőket:

A polgári fiuiskolába járt 409, a polgári leányiskolába járt 244 tanuló.

Az elemi fiu- és leányiskolákba beiratkozott összesen 1690 fiu és 1459 leány, összesen 3149 gyermek. Legtöbb növendéke volt az újvárosi ör utcai fiuiskolának, a leányiskolák közül is a legnépesebb volt az újvárosi leányiskola.

A 3149 növendék közül kimaradt 413, meghalt 12, év végén maradt 2734.

Magyar volt 3129, német 5, román 15; vallásra nézve így oszlottak meg, román kath. 477, gör. kath. 118, gör. kel. 147, ev. ref. 1385, ág. hv. ev. 56, izr. 966, illetőségre nézve 3074 helybeli, 75 vidéki. Altalános osztályzatot nyert illetőleg kitűnő osztályzatot nyert 474, jeles volt 600, jó 771, elégséges 478, elégtelen 379, felsőbb osztályba léphet 2327, javító vizsgálatra mehet 101. pótvizsgára bocsáttatik 38, osztályismétlésre utasított 255. A tandíj teljes elengedésében részesült 2008 növendék.

Az óvodákba 1104 gyermek járt.

M. Ö.

TÁVIRATOK.

Tisza István Fejérvárynál.

Budapest, július 20. (Saját tud. táv.) *Tisza* István gróf ma délelőtt látogatást tett báró *Fejérváry* Gézánál. *Tisza* hosszabb ideig bizalmasan értekezett *Fejérváry*val a politikai helyzetről. Távozása után a képviselőházba ment, hol felvette képviselői fizetését és azután Gesztre utazott, ahol családja körében több napot fog tölteni.

Fejérvármegye a kormány ellen.

Budapest, július 20. (Saját tud. táv.) Fejérvármegye törvényhatósága mai közgyűlésén *Horváth* Gyula indítványára egyhangulag bizalmatlanságot szavazott a *Fejérváry*-kabinetnek.

A finnországi merénylet.

Helsingfors, július 20. Hochenthal, aki január 6-án merényletet követett el *Johnson* főállománygyész ellen, a helsingforsi bíróság életfogytiglani börtönre ítélte.

A spanyol király utazása.

Madrid, július 20. Az *Epoca* hire szerint a király berlini utazása tervének megváltoztatása onnan ered, hogy a király a kortezválasztások idején az anyaországban akar maradni. A király szeptember 10-én hagyja el St. Sebastiant, hogy Berlinbe, vagy pedig egyenesen a hadgyakorlatok színhelyére menjen. Még nem bizonyos, de lehetséges, hogy a király a bécsi udvart november hóban látogassa meg.

A háboru.

Tokió, július 20. Itt általánosan azt hiszik, hogy a talajviszonyok *Mankas* mögött, *Sanchalin* szigetén, ahol az oroszok *Dastiacnél* szenvedett vereségük után megállapodtak, olyanok, hogy az oroszok onnan tovább vonulhatnak észak felé, a lősszer hiánya azonban alighanem mindazonáltal kapitulálásra fogja az oroszokat kényszeríteni.

London, július 20. A *Daily Mail* jelenti pétervári tudósítója értesülése szerint a császár hallani sem akar a hadikárpótlásról.

London, július 20. A *Standard* jelenti Washingtonból: Japán részről az a kijelentés történt, hogy ők hajlandók a béketárgyalások során a fegyverszünet kérdésével foglalkozni, ha viszont az oroszok biztosítják őket, hogy a béketárgyalások a japán előterjesztések alapján fognak megindulni és folyni.

Páris, július 20. Witte szombaton találkozik *Rouvier* francia miniszterelnökkel. A két államférfi konferenciájának igen nagy jelentőséget tulajdonítanak, mert *Rouvier*nek a francia pénzügyvilágban nagy befolyása van. Politikai körökből eredő információk szerint Japán négy milliárd frank hadikárpótlást igényel. *Rouvier* Wittével való konferenciáján a legkomolyabban fogja érinteni azoknak a reformoknak kérdését is, melyektől Oroszország belső békéje függ.

Köln, július 20. A *Köln. Ztg.* jelenti *Karbinból*: A vasutól keletre minden nyugodt. A japán csapatok *Szimnenpu* irányában mozognak. Iszonyu hőség uralkodik.

Az orosz forradalom.

Pétervár, július 20. Tegnap délután háromnegyed négy órakor egy ismeretlen ember merényletet követett el *Deutrich* fő kormányzóhelyettes titkos tanácsos ellen. Amikor a fő kormányzó-helyettes a szenátus téren elhaladt, egy bombához hasonló tárgyat dobott feléje. A tárgy felrobbant és a titkos tanácsos hátán és karján szenvedett kisebb sérüléseket. A merénylet futásnak eredt, a tengeri kadétok üldözőbe vették, de nem tudták elfogni.

Pétervár, július 20. A hivatalos lapnak a tiffiszi munkásmérgezéseket illető hírére vonatkozólag a kaukázusi rendőrfőnök hivatalosan közli, hogy kilencz munkás betegedett meg a théa élvezetétől. Négy még aznap elhagyta a kórházat, kettő két nap múlva, három pedig négy nap múlva. Egy sem halt meg. A viz tiszának bizonyult. A théafőzőkben szublimát nyomait találták. A mérgezés gyanuja nem áll fenn. Az első hír hibássága az első távirat rossz szövegezésével magyarázható.

Bukarest, július 20. (Salát tud. távirata.) Galaczból jelentik, hogy az orosz ügynököknek, akik jelenleg *Sasuatse* nevű orosz állomáshajón tartózkodnak, sikerült a *Potemkin* 15 matrózát, kik már alkalmazást nyertek egy galaczi gyárban az orosz hatóságnak átszolgáltatni. Az ügynökök a 15 matrózt egy lakomára hívták meg, leittatták őket és ittas állapotban megkötözve csolnakon *Remibe*, Galactól egy óra járásnyira fekvő kis orosz kikötőbe vitték, ahol átszolgáltatták őket az orosz hatóságnak.

A zemsztvo-kongresszus.

Moszkva, július 19. A zemsztvo-kongresszuson 200-an vettek részt. Elnökké egyhangulag gróf *Heydent* választották meg. A moszkvai zemsztvohivatal elnöke kifejtette a kongresszus megtartásának megakadályozására tett nehézségeket. Hír szerint azért okoztak nehézségeket.

ségeket, mert híre járt, hogy a kongresszus alkotmányozó gyűlést akar proklamálni. A kongresszus vezetősége kijelentette, hogy nem torog fenn ilyen szándék. Bár a főkörmányzó közbenjárta, hogy a kongresszusnak nehézséget ne okozzanak a mai ülésen megjelent a rendőrfőnök rendőrhivatalnokok kíséretében kiérve, kézbesítve a város kapitány írásbeli felszólítását, hogy az ülést rekeszék be. Felolvasta a törvényeket és rendeleteket, melyeknek alapján a hatóság a kongresszust törvénytelennek tartja. A kongresszus elnöke kijelentette, hogy a hatóság döntését törvénytelennek tartja és azért nem tartja kötelességének azt tekintetbe venni. Az ülést bezárni nem fogja. A rendőrfőnök felkérte a jelenlevőket nevük bemondataira és az okmányok kiadására. Feleletül azt kapta, hogy jegyezze fel egész Oroszországot. Végre sikerült a rendőrségnek jegyzőkönyvet felvenni.

A kongresszus egyik tagja óvást emelt az ellen, hogy tanácskozzanak Buligin nem hivatalosan előterjesztett tervezete fölött. A vezetőség rámutat arra, hogy a pétervári lapokban a tervezetet illetőleg megjelent közleményt meg nem czáfolták.

Az a körülmény, hogy közlését betiltották, megerősíti notencitását. A mai ülésen megjelent az iparosok kongresszusának bizottsága a kongresszus üdvözlésére. A moszkvai zsidó intelligencia szövetsége emlékiratban fordult a kongresszushoz, melyben a zsidók kijelentik a népképviselőben való részvétüket.

Budapest, július 20. (Saját tud. táv.)
A zemsztvó tagjainak nagy része és az egész orosz nép elégtelennek tartják Buligin tervezetét. Az orosz nép alkotmányos népképviselőt akar, amelynek hozandó törvényei fogják azután Oroszországot kormányozni.

Budapest, július 20. (Saját tud. táv.)
A zemsztvó végül Oroszország belső ügyeiről tárgyalt. A rendőrség ekkor ismételt behatolt a terembe. Az elnökség tiltakozott a rendőrség eljárása ellen s a rendőrfőnöknek egy szigorú hangú levelet küldöttek, melyben arra hívják fel őket, hogy vessen véget a rendőrség erőszakosságának.

Elcsapott főkörmányzó.

Budapest, július 20. (Saját tud. táv.)
Az orosz kormány Roszlov tábornokot elmozdította moszkvai főkörmányzói állásából, mert nagyon engedékeny volt a zemsztvó tagjaival szemben. Roszlov helyébe Kleger tábornokot nevezték ki főparancsnoknak.

Kristóffy megsemmisítette a főváros határozatát.

Budapest, július 20. (Saját tud. táv.)
Kristóffy József belügyminiszter ma leiratot intézett a főváros törvényhatóságához. E leiratban hivatkozik az 1883. évi 43. törvényzikkre, mely kimondja, hogy az önként befizetett közadók elfogadása kötelező s annak fel nem vétele és be nem szolgáltatása, illetőleg más célra fordítása *sikkasztás*. Hivatkozik továbbá ugyanezen évi törvényzikkre, mely úgy intézkedik, hogy az önkéntesen befizetett közadókat rögtön be kell szolgáltatni az állampénztárba, mert ha ennek nem teljesítéséből az államháztartásra hátrány hármlana, úgy akkor a mulasztó tisztviselőket büntetéssel sújthatják.

Végül leiratában a belügyminiszter meg-

semmisíti a törvényhatóság azon határozatát, melylyel megtagadják az adók beszedését, mert ezzel — ugymond — a közigazgatás szabad menetét megakadályozzák.

NYILTÉR.

Cseppkőbarlang szálloda.

A kiránduló közönség kényelmére a *révi cseppkőbarlang* mellett épült szálloda éttermében a legizletesebb *ételek* és kitűnő jégbehűtött *ita ok* állnak rendelkezésre. A borok Méltó. gróf Zichy Ödön ur pinczejéből valók s így nem szorulnak dicséretre.

F. hó 23-án vasárnap ünnepélyes

nyilvános megnyitás

lesz, kitűnő cigányzene mellett.

Előzékeny pontos kiszolgálás. 1249.

REGÉNYCSARNOK.

Az ódon vár meséje.* 1.

Vadregényes tájon, büszke bérczek ormán ódon várom hirdeti a zordon enyészet pusztító hatalmát. Ott roskadozik az az egykori hatalmas vár, mint megtört aggyasztán. Hajdan megbonthatatlan falai most már maguktól dűlednek, tán szétporlanának egészen, ha nem tartanák össze az omladozó köveket a körükük fonódó borostyán százfelé futó szárai.

Az egykor büszke várnak nincsenek emberi lakói. Ott, a hol egykor harcban edzett vitézek vívtak diadalmas csatákat és aratták a győzelmi babért, ma ember nem jár, még az arra tévedt vándor is kikerüli a dűledező fészket, fél tőle, mint ijesztő kísértettől.

A vidék népének babonára hajló képzelete hatalmas meséket szőtt az omladozó várról, annak egykori lakóiról. Most a légkör minden szárnyasa otthonra talál ott, a hol egykor híresneves uri népek volt otthona; a honnan hatalmas várurak parancsoltak az egész vidéknek, ott most a felhők királya, az élesszemű sas csattogtatja szárnyait s várja, mikor csaphat le itt-ott mutatkozó félénk áldozataira.

A vár hajdan díszes termei kedőlték, nincs ott semmi élet, kihalt s enyészetnek indult minden. A földalatti üregek üresek, a sötét börtönökben nem sínylődik rab, megszűnt ott minden szenvedés, minden gyötrelm, ma már csak lomha békák s a föld férgei tanyáznak ottan nyugodtan, nem háborgatja őket senki.

Nem így volt ez mindig. Hát kik voltak e dűledező falak egykori lakói? Nevük, hírük feledésbe ment, csak a vidék szegény népe beszél ma már róluk.

*

Fényes vendégsereg mulatott egyszer a várat környékező, regényes erdőségben; vadásztársaság kereste gyönyörét a zsákmányban gazdag, százados fák között. Ott voltak a vitéz kékkői Balassák, bátori Nyiriek, ott a lengyel Petrovszkyak csatában edzett, vitéz sarjai mindnyájan barátai a veudéglátó, szíves Bérczy családnak

Bérczy Imre daliás férfiú volt. Az ő barna arczáról visszatükröződő férfias komolyság és szőke hitvesének gyengéd szelidsége az ellentétek páratlan összetalálkozása volt, a melyeknek legszebb hordozója egy személyben a kedves pár gyermeke, az alig három éves Kálmán volt, a ki atyjának kedvességét s a szemöldökei

* Mutatvány *Könczöl* Antalnak *Apróságok* című munkájából Budapest, Stephaneum. Ára 2 k. 40 fill.

közt levő lencsealaku anyajegyét örökölte. A leirt család körében szívesen mulatott s a legjobban érezte magát az egybegyűlt előkelő vendégsereg.

A vadászat eredménye méltó volt a szép társasághoz, a melynek tiszteletére rövid pihenő után fényes ebédet adott a vendégszerető házaspár.

Sorra kerültek a legizletesebb magyar eledelek, a poharak megteltek a magyar föld termette, legzamatosabb szőlők édes nedűjével. A legjobb hangulatban folyt a lakoma, sokszor csengett a pohár s újra telt, meg-meg kiürült tartalma a hazáért, a job létért, a mikor egyszerre, hirtelen vége szakadt a jókedvnek.

Az ebéd végén vették csak észre, hogy nincs meg a kis Kálmán, eltűnt dajkájával, nem találták őket sehol sem.

Nem csak a cselédség, a vendégek is hozzálltak a kereséshez, de minden nyom, bármilyen kis eredmény nélkül. Rettenetes volt az aggódo anya, Bérczyné fájdalma. Kezeit tördelve, kétségbeesetten kiabálta egyetlen gyermekének nevét:

— Kálmán... Kálmán...

S a sziklás bérczek gunyolódva verték vissza az anya fájdalmas hangját:

... mán... mán... mán.

Hiába volt minden fáradság, nyomra nem akadtak.

(Folyt köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gabonatözsde határidői.

Budapest, jul. 20.

Buza okt. — — — —	1568.
Rozs okt.-re — — — —	—78.
Tengeri julius 1906. — — — —	12.82
Zab apr.-ra — — — —	15.34
Repeze aug.-ra — — — —	24.60

Értéktözsde.

Budapest, jul. 20.

Osztárhitelrészvény — — — —	512.94
Magyar hitelrészvény — — — —	806.50
Leszámitoló bank — — — —	464.50
Rimamurányi — — — —	514.—
Oszták-m. államvasuti részvény — — — —	649.—
Közúti vasut — — — —	569.50
Városi villamos vasut — — — —	2450.—

Hivatalos árfoly amok.

A budapesti áru- és értéktözsde 1905. jul. 20-án.

Magyar aranyjárdék 4% — — — —	16.20
Magyar koronajárdék 4% — — — —	96.40
Magyar koronajárdék 3 1/2% — — — —	87.—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4% — — — —	69.40
Horváth-szlavon földtehermentesítési kötvény — — — —	9.7—
Magyar nyereség sorsjegy-kölcson — — — —	218.—
Titza-szab. és szegedi sorsjegy-kölcson — — — —	166.—
Oszták járdék papírban — — — —	100.15
Oszták járdék ezüstben — — — —	100.65
Oszták járdék aranyban — — — —	119.—
Oszták korona járdék — — — —	100.—
1860. oszt. államsorsjegyek — — — —	157.—
Oszták-magyar bankrészvény — — — —	16.40
Magyar hitelbank részvény — — — —	7.73—
Oszták hitelbank intézeti részvény — — — —	6.58
Oszták-magyar államvasuti részvény — — — —	671
20 frankos aranz (Napolendor) — — — —	19.09
Német birodalmi márka — — — —	717.35
London vista — — — —	240.12
Páris vista — — — —	45.50
20 márkás arany — — — —	23.47

A szerkesztőért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

VASUTI MENETREND.

Érvényes 1905. évi május 1-től.

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár.							Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest.							Püspök-Ladány—Debreczen—Érmihályfalva.						
Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	V. v.		V. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Gy. v.	Sz. v.	Sz. v.	Gy. v.	Gy. v.	Sz. v.	V. v.		
Budapest ind.	7 25	9	2 35	5 45	9 15		Kolozsvár ind.	7 1	5 23	12 59	6 05	11 10	P.-Ladány ind.	4	1 24	6 02	11 18	2 24	6 10	
Rákos >			2 47				Jegénye >		+6 11	1 42	7 14		Debreczen >	5 03	2 50	6 55	12 04	4	6 46	
Ujszász >			4 07				B.-Hunyad >		8 47	6 39	2 13	7 35	Érmihályfalva érk.	6 06	3 47	7 35	12 53	5 05		
Szolnok >	9 37	11 52	7 30	9 27	11 19		Csucsá >	4	9 23	7 09	2 44	8 33	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Szajol >			7 43				Rév >	5	10 10	7 48	3 24	9 27	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
P.-Ladány >	11 13	2 09	5 57	11 53	12 55	6	Élesd >	5	10 27	+7 59	+3 34	9 46	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Báránd >			2 21			6 14	Mező-Telegd >	6	10 41	8 11	+3 45	10 02	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Sáp >			2 35			6 30	F.-Vásárhely >	6	10 58			10 21	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
B.-Ujfalu >	11 46	2 53	6 31	12 46	1 33	6 50	Várad-Velence >	7	11 07			10 30	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
M.-Peterd >			3 05			7 04	Nagyvárad érk.	7	11 13	8 36	4 09	10 37	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
M.-Keresztes >			3 16			7 14	Nagyvárad ind.	2 30	8 43	11 36	4 15	11 09	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Bors >			3 28			7 34	Püspöki >	2 41	8 52	11 47		11 19	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Püspöki >			3 34			7 42	Bors >	2 54		11 54		11 26	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Nagyvárad érk.	12 26	3 44	7 07	1 48	2 11	7 53	Mező-keresztes >	3 18		12 05		11 39	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Nvárad (Sz. v.) ind.	12 41	4 10	7 14	2 06	2 18	12 41	Mező-Peterd >	3 38		12 17		11 51	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
V.-Velenceze >	12 48	4 17		2 31	2 26	12 48	M.-Ujfalu >	4 04	9 21	12 29	4 52	12 05	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
F.-Vásárhely >	12 59	4 28		2 42		12 59	Sáp >	4 34	+9 34	12 47		12 25	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
M.-Telegd >	1 22	4 49	7 42	3 04	2 51	1 22	Báránd >	4 56		1 01		12 41	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Élesd >	1 43	5 06	+7 55	3 24	+3 05	1 43	P.-Ladány >	5 13	10 01	1 45	5 51	1 19	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Rév >	2 11	5 51	8 15	3 50	3 26	2 11	Szajol >	6 29					Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Csucsá >	3 23	6 38	9 03	4 56	4 16	3 33	Szolnok >	9 52	11 18	3 49	7 32	3 44	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
B.-Hunyad >	4 03	7 19	9 23	5 34	4 52	4 03	Rákos >	10 17					Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Jegénye >	4 33	7 49	+9 57	6 02		4 33	Budapest érk.		1 50	6 40	9 35	7 10	Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							
Kolozsvár érk.	5 15	8 34	10 30	6 59	5 53	5 15							Érmihályfalva—Debreczen—Püspök-Ladány.							

Nagyvárad—Szeged.				Szeged—Nagyvárad.				Nagyvárad—Arad.				Arad—Nagyvárad.			
Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	V. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.		Sz. v.	Sz. v.	Sz. v.	
Nagyvárad ind.	10 20	4 45	7 40	Szeged ind.	3 30	10 59	8	Nagyvárad ind.	10 20	4 45	7 40	Arad ind.	5 10	11 25	9 30
Ósi >	10 30	4 56	7 59	H.-M.-Vásárhely >	4 28	11 40	8 56	Ósi >	10 30	4 56	7 59	Kétegyháza >	6 11	12 34	10 54
Less >	10 48	5 15	8 22	Orosháza >	5 41	12 28	10 07	Less >	10 48	5 15	8 22	Csaba érk.	6 35	12 59	11 24
Cséffa >	11 03	5 34	8 45	Csaba érk.	6 35	1 18		Gyapju >				Csaba ind.	6 56	1 38	4 50
Szalonta >	11 26	6 02	9 24	Csaba ind.	6 56	1 38	4 50	Cséffa >	11 03	5 34	8 45	Gyula >	7 19	2 02	5 26
Kötegyán >	11 44	+6 24	9 52	Gyula >	7 18	2 02	5 26	Szalonta >	11 26	6 02	9 24	Sarkad >	7 40	2 22	5 54
Sarkad >	11 54	6 33	10 06	Sarkad >	+7 40	2 22	5 54	Kötegyán >	11 44	6 24	9 52	Kötegyán >	7 51	2 32	6 10
Gyula >	12 18	6 57	10 37	Kötegyán >	7 51	2 32	6 11	Sarkad >	11 54	6 33	10 06	Szalonta >	8 20	2 57	7 02
Csaba érk.	12 37	7 18	10 05	Szalonta >	8 20	2 57	7 28	Gyula >	12 18	6 57	10 37	Cséffa >	8 40	3 15	7 31
Csaba ind.	1 48	7 41	4 44	Cséffa >	8 40	3 15	7 28	Csaba érk.	12 37	7 18	11 05	Gyapju >			
Orosháza >	2 49	8 59	5 50	Less >	9 02	3 33	7 56	Csaba ind.	2 05	7 29	4 32	Less >	9 02	3 33	7 54
H.-M.-Vásárhely >	3 44	10 12	7	Ósi >	9 19	3 49	8 16	Kétegyháza >	2 34	7 57	5 03	Ósi >	9 19	3 49	8 16
Szeged-Rókus érk.	4 22	11 05	7 55	Nagyvárad érk.	9 30	4	8 31	Arad érk.	3 29	9	6 05	Nagyvárad érk.	9 30	4	8 31

Nagyvárad—Belényes—Vaskóh				Vaskóh—Belényes—Nagyvárad.				Nagyvárad—Érmihályfalva.				Érmihályfalva—Nagyvárad.			
Tv.sz.sz.	Sz. v.			Sz. v.	Tv.sz.sz.			Sz. v.	V. v.			Sz. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	5 30	4	80	Vaskóh ind.	4 10	2		Nagyvárad ind.	4 25	6 44	Érmihályfalva ind.	6 14	5 20		
V.-Velenceze >	5 42	4	40	Lunka-Rézbánya >	4 22	2 13	B.-Püspöki >	4 40	7 10	Érselind >	6 49	6			
Félix-Fürdő >	6 07	5	05	Szudrics >	4 48	2 42	Bihar >	5	7 35	Székelyhid >	7 08	6 48			
Kardó >	6 24	5	21	Belényes >	5 16	3 22	Paptamási >	5 24	8 03	Nagykátya >	7 20	7 02			
Nyárló >	7 07	5	58	Sonkolyos >	5 36	+3 46	Gyapoly >	5 37	8 19	B.-Diószeg >	7 33	7 22			
Magyar-Gyepes >	7 21	6	11	Belényes-Ujlak >	5 47	+3 58	B.-Diószeg >	5 53	8 44	Gyapoly >	7 48	7 40			
Tasádfő >	7 39	6	28	Sólyom >	5 55	4 08	Nagykátya >	6 05	8 57	Paptamási >	8 49	8 03			
Drág-Cséke >	7 55	6	43	Gyanta >	6 09	4 30	Széke lyhid >	6 28	9 33	Bihar >	8 27	8 38			
Magyar-Cséke >	8 14	+7		Hollód >	6 28	+4 51	Érselind >	6 49	9 59	B.-Püspöki >	8 52	8 58			
Dusesd >	8 28	+7	13	Szombatság-Rogoz >	6 41	5 12	Érmihályfalva érk.	7 19	10 31	Nagyvárad érk.	9 05	9 15			
Szombatság-Rogoz >	9 02	7	45	Dusesd >	6 56	5 39	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Hollód >	9 15	7	56	Magyar-Cséke >	7 56	6 21	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Gyanta >	9 31	8	10	Drág-Cséke >	7 55	6 42	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Sólyom >	9 53	8	32	Tasádfő >	8 09	+6 56	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Borz >	+10 10	+8	47	Magyar-Gyepes >	8 25	7 13	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Belényes-Ujlak >	10 22	8	57	Nyárló >	8 37	7 26	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Sonkolyos >	+10 36	+9	09	Kardó >	9 03	+7 52	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Belényes >	11 19	9	42	Félix-Fürdő >	9 17	+8 06	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Szudrics >	11 46	10	05	V.-Velenceze >	9 38	8 31	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Lunka-Rézbánya >	12 19	10	31	Nagyvárad érk.	9 49	8 43	Szombatság—Rogoz—Dobrest.								
Vaskóh >	12 35	10	45				Szombatság—Rogoz—Dobrest.								

Nagyvárad—Dévavanva—Gyoma.				Gyoma—Dévavanva—Nagyvárad.				Vésztő—Kötegyán—Hollód.				Hollód—Kötegyán—Vésztő.			
V. v.	Sz. v.			Sz. v.	V. v.			V. v.	V. v.			V. v.	V. v.		
Nagyvárad ind.	5 47	1	80	Gyoma ind.	3 40	2	80	Vésztő ind.	4 45	5	10	Hollód ind.	4 35	11	
Ósi >	6 07	1	44	Ozed >	4 07	2	54	Okány >	5 07	5	26	Mocsár-Gyanta >	4 46	11	12
Uj-Palota >	6 22	1	59	Déva-Ványa >	4 37	3	26	Gyanta >	5 23	5	43	Rippa >	5 02	11	33
Gyires >	6 40	2	16	Kéthalom >	4 54	3	43	Sarkad-Keresztur >	5 36	5	52	Tenke >	5 24	12	10
Körösszeg >	7 01	2	85	Körös-Ladány >	5 13	4	06	Méhkerék >	5 52	6	07	Fekete-Tót >	5 44	12	32
Szakál >	7 39	3	03	Szeghalom >	5 40	4	38	Kötegyán >	6	6 17	Fekete-Bátor >	6 03	1		
Nagy-Tóti >	7 55	3	42	Vésztő >	6 12	5	22	Kötegyán ind.	6 16	6 48	Arpád >	6 16	1	11	
Komádi >	8 25	4	02	Kót >	6 58	5	52	Pósa >	6 29	7 03	Erdő-Gyarak >	6 25	1	21	
Iráz >	8 42	4	25	Iráz >	6 52	6	07	Ilye >	6 48	7 18	Csegöd >	6 34	1	31	
Kót >	9 14	5	02	Komádi >	7 10	6	38	Csegöd >	7 02	7 37	Ilye >	6 57	1	51	
Vésztő >	9 40	5	45	Nagy-Tóti >	7 22	6	50	Erdő-Gyarak >	7 12	7 51	Pósa >	7 07	2	02	
Szeghalom >	10 26	6	02	Szakál >	7 48	7	23	Arpád >	7 21	8 01	Kötegyán >	7 19	2	15	
Körös-Ladány >	10 47	6	20	Körösszeg >	8 11	7	47	Fekete-Bátor >	7 39	8 27	Kötegyán ind.	8 06	2	47	
Kéthalom >	11 05	7		Gyires >	8 33	8	12	Fekete-Tót >	7 52	8 42	Méhkerék >	8 15	2	50	
Déva-Ványa >	11 42	7	20	Uj-Palota >	8 47	8	27	Tenke >	8 17	9 17	Sarkad-Keresztur >	8 33	3	10	
Ozed >	12 06	7	36	Ósi >	9 03	8	46	Rip pa >	8 41	9 46	Gyanta >	8 43	3	21	
Gyoma >	12 23	7	44	Nagyvárad érk.	9 20	9	05	Mocsár-Gyanta >	8 53	9 59	Okány >	9 02	3	45	
								Hollód >	9 03	10	11	Vésztő >	9 20	4	02

A vonatok közlekedési ideje középeurópai idő szerint van kitüntetve. A vastagabb számok este 6 órától reggeli 5 óra 59 percig terjedő éjjeli időt. A + jel jelölték feltételes megállóhelyek

Csak 11 napig.

Circus Sidoli Császár.

200 személy. 123 l6.

A Nagypiacz-téren.
Ma pénteken, július 21-én este 8 órakor.
ELITE-előadás.

Egészen új műsor.

Kiválóan érdekes
Sidoli Császár igazgatónak
elismert és eddig páratlanul álló
eredeti 16 idomítása, valamint a
gazdagon összeállított műsor, mely
18 számból áll.

A szünet időket 12 kiváló bohóc és 4
dummer Anguszta mulatságos és mű-
vészi mutatványai fogják kitölteni.

Jegyek előre válthatók Lőrincz Mór disz-
 mű üzletében Bémer tér (Kishid-fő)

Helyárak: Páholy ülés 3 kor. 50
 fill. — Zártszék (szá-
 mozott) 2 kor. 50 fill. — I. hely 1 kor. 60 fill.
 — II. hely 1 kor. 20 fill. — Karzat 60 fill. —
 Gyermekek 10 éven alul, katonák őrmestertől
 lefelé I. helyen 1. kor. II. helyen 60 fill, kar-
 zaton 40 fillért fizetnek.

Részletes műsor este a cirkusban.

 Holnap, szombaton, július 22-én
 este 8 órakor

I. HIGH-LIFE-előadás.
 (Gala-estély.)

Buffet a Cirkusban.

Új sirkerítési osztály!

Grünwald Jenő

épület- és műlakatos

Nagyvárád, Uri-utca 39. (Saját ház.)

Telefon szám 434.

Vizvezetékek és csatornázások.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű
 közönséget, miszerint 12 év óta fenn-
 álló elsőrendű épület- és műlakatos-
 műhelyemben egy külön osztályt léte-
 sítettem

kizárólag sirkerítések

készítésére, melyben eredeti minták, a
 legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivite-
 lűekig készenlétben vannak, továbbá
 vagy 2000-féle mintarajz áll a n. é. kö-
 zönség rendelkezésére, melyből tetszés
 szerint választhat.

Az árak tekintetében pedig a leg-
 olcsóbb vagyok,

Költségvetéseket ingyen készítek.

A n. é. közönség eddigi bizalmát
 megköszönve, kérem ez új vállalatom-
 ban is szíves pártfogását, vagyok

1185. kiváló tisztelettel

Grünwald Jenő,
 épület- és műlakatos.

Mindennemű lakatos munkák és javítások

Új rendszerű asztalalaku takaréktűzhelyek.

Nagyvárád város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztással gyertyánként, melyek legolcsóbb áron kaphatók. **A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér**, homályos (matt), színes fényképesz lámpák és mindennemű izzólámpa külölegességek ugyancsak kartell áron kerülnek eladásra. Ugyanott kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyertyánként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári árak mellett.

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

villamosvilágítási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlmpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkákat a legolcsóbb ár mellett

Nagyobb megrendeléseknél megfelelő engedmény. Költségvetések ingyen.

A

„Nagyvárad Hitelbank“

(Kossuth Lajos-utca 10. sz.)

házak és földbirtokokra 10—50 évi
 időtartamra a legolcsóbb kamatláb
 és a legelőnyösebb feltételek mellett

**törlesztéses
 jelzálogkölcsonöket**

nyújt,

amelyeket a legrövidebb idő alatt fo-

lyósít. Kölcsönkérő részről hiteles
 telekkönyvi kivonat, kataszteri bir-
 tokiv és esetleg községi becsü-bizo-
 nyítvány mutatandó be. Drágább
 kamatozású kölcsönöket bélyeg és
 illeték-mentesen convertál.

 Elfogad betétkönyvecskékre és folyó
 számlára:

 6 hóig elhelyezett **5°-os** kamatot
 összeg után fizet

Előnyös feltételek mellett leszámított váltókat

 Értékpapírok, ékszerek és terményekre
 előleget ad. **Az igazgatóság.**

HIRDETMÉNY.

A »Bihar megyei takarékpénztár« 1905. január hó
 18-án tartott rendes közgyűlésének határoza értelmében a takarékpénztár
 jelenleg forgalomban levő 200 korona névértékű részvényei bevonatnak
 és **mai naptól kezdve**

600 kor. névértékű részvényekre

kicséréltetnek; és pedig: minden 3 régi részvény, illetőleg 2 régi
 részvény és 1 új részvényre vonatkozó teljesen befizetett ideiglenes
 elismervény, végül 6 átvételi jog gyakorlatát tanúsító igazolvány elle-
 nében **1 drb. új 600 korona névértékű részvény adatik ki.**
 Nagyvárád 1905. június hó 5-én.

Biharmegyei Takarékpénztár
 igazgatósága.